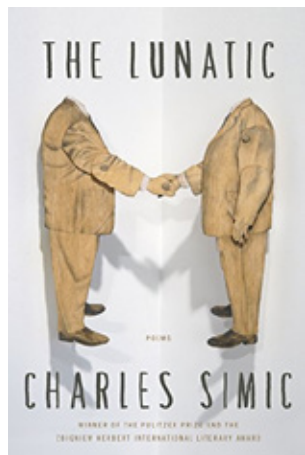

ČARLS SIMIĆ POKAZUJE PESNIČKI GLAS I SVOJE STRASTI

„Kada su nam duše srećne”, napisao je Čarls Simić, „govore o hrani.” Kad je moja duša srećna, prilično često poželim da govorim o gospodinu Simiću.

O njegovoj podjednako komičnoj i elegičnoj poeziji pisalo se naširoko. Ona poseduje senzibilitet Starog sveta (gospodin Simić odrastao je u Beogradu, u današnjoj Srbiji, za vreme Drugog svetskog rata, njegova porodica pobjegla je od bombi) koji združuje s duhovnom ležernošću Novog sveta.

U vrlo dobroj, novoj poetskoj zbirci *Ludak* (*The Lunatic*, 2016), na primer, prolećni dan čini ga do te mere srećnim da bi, sve i kada bi morao da se suoči sa streljačkim vodom, „Smešio se kao frizer / Koji šamponira Kameron Dijas” (Simić, 2017: 12).

Za svoje pesme gospodin Simić dobio je Pulicerovu nagradu i Mekarturovu stipendiju. Najjeftiniji i najlakši način za upoznavanje s njegovom poezijom jeste da nabavite primerak *Šezdeset pesama* (*Sixty Poems*, 2008), skoro savršene zbirke koja je objavljena u čast pesnikovog proglašenja poetskim laureatom Sjedinjenih Država.

Još jedna nova knjiga, *Život slika: izabrana proza* (*The Life of Images: Selected Prose*, 2015), podseća nas da gospodin Simić ume da bude podjednako snažan (i podjednako snažno šarmantan) i u svojoj esejistici. U stvari, lagao bih kada bih kazao da neke od eseja gospodina Simića ne cenim jednako, ako ne i više, od njegovih najboljih pesama.

Život slika sadrži mnoštvo stvari koje biste očekivali da pronađete među raznorodnim zapisima jednog pesnika. Unutra su prikazi knjiga, meditacije na temu forme, tekstovi o politici i moralu. Ima, takođe, i dosta zapisa o fotografiji i umetnosti, strastima o kojima gospodin Simić zna mnogo.

Ipak, istinska posebnost te knjige jeste to što ona na najbolje načine pokazuje kakvo je čedo melanholije ovaj pesnik. Gospodin Simić se stalno iznova vraća svojim omiljenim temama: starim pločama, kobasicama s belim lukom, kasnim noćima, filmovima Bastera Kitona, svećama pobodenim u flaše kjantija, smejanju, psovanju, ružičastim nožnim prstima svoje ljubavnice. Njegov entuzijazam greje poput peći na drva.

Kada je muzika u pitanju, ovaj pesnik sopstveni je nebeski džuboks. „Preslušao sam manje-više svaki zapis popularne muzike i džeza napravljen između 1920. i 1950. godine”, priznaje. „To je verovatno najezoteričnije znanje koje posedujem. Lakše je s ljudima razgovarati o tibetanskom budizmu, arapskoj poeziji u srednjovekovnoj Španiji ili o ruskim ikonama nego o Helen Kejn, Aneti Henšou ili Etel Voters.”

Gospodin Simić tera vas na Spotifaj, da preslušavate bluz pesme koje on voli, od Votera Dejvisa i Berte Čipi Hil, do Fani Papa Smita, Leroja Kara i Skrepera Blekvela. Štampan tekst omiljene pesme Lusile Bogan, toliko seksualno iskren da vam se oči ovlaže. „Kao da joj svrha beše”, piše gospodin Simić, „smerne namerno da sablažnjava.”

U mladosti je toliko puta puštao svoje ploče da je njihovo pucketanje „zvučalo kao kiša, letnja provala oblaka u gradu pred kojom svi beže u zaklon, u gorem slučaju kao pljeskavica koja se prži na tiganju”.

Ume pomalo i da se razneži povodom ovih stvari, mada smo mnogi takvi. Ovako završava jedan od eseja: „U tom ronjenju, u tom bluz i soul klubu što radi do jutra, osećamo pun teret naše sudbine, kušamo ništavilo iz središta svog bića, istovremeno smo bedni i srećni, pljujemo po svemu tome, želimo da naričemo i da napravimo kaos, jer bluz je, na kraju krajeva, o tuzi starijoj od sveta i za to leka nema.”

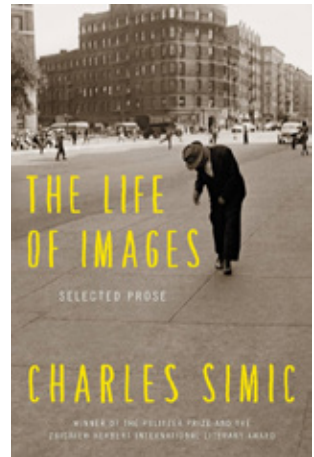
Gospodin Simić je gurman odavno. Njegov esej „Hrana i sreća”, koji se pojavio 1992. u književnom časopisu *Antaeus*, pionirski je manifest i hroptaj je naslade.

U njemu piše: „Tuga i dobra hrana su nespojive.” Pa dodaje: „*Paella, choucroute garnie*, lonac pun *tripes à la mode de Caen*, kao i mnoga druga tradicionalna seljačka jela garantuju veselje. Za stolom se vodi najbolji razgovor. Poezija i mudrost prave mu društvo. Prave Muze su kuvarice” (Simić, 2021: 22–28). Esaj opisuje njegovu „doživotnu ljubav prema maslinama”. Govori o tome kako su brat i on, kad se porodica 1954. preselila u Sjedinjene Države, „dvaput dnevno posećivali supermarket i razgledali gotovu hranu i prerađevine”, da šacuju šunku iz konzerve, pakovanja štrudlica s filom od smokava i flaše voćnog punča. Jedina stvar koju nije mogao da podnese bio je rezani hleb u plastičnim kesama.

Često u ovim esejima gospodin Simić govori o svom ranom detinjstvu, beogradskim godinama, „brujećim avionima, zaglušujućim eksplozijama i ljudima što vise sa bandera” (Simić, 2021a: 9–19). Stekao je gotovo instinktivno gađenje spram žučnih nacionalista, etničkih podela, „takozvanih velikih vođa i kolektivnih euforija koje oni pobuđuju”.

O Srbiji krajem prve decenije ovog veka piše s karakterističnom slikovitošću: „Kao kad neka porodica sedi za trpezom svake večeri pretvarajući se da baka nije ubola poštaru makazama, i da tata nije baš tog popodneva pokušao da siluje jednu od svojih devojčica u kupatilu.”

Premda je mnogo godina proveo u ruralnom Nju Hempširu, gospodin Simić nije ljubitelj dobrog dela pastoralne poezije. „Ali šta je sa onim farmerom iza božanstvene livade koji radi sedam dana u nedelji od jutra do mraka, a ipak gladuje?” (Simić, 1995: 27–30), pita u odličnom, u ovoj zbirci ponovo štampanom esaju. „A šta je sa njegovom bolesnom ženom i njihovim sinom koji muči mačke?”

Veoma je simićevski dodati i: „Priroda kao iskustvo – spravljanje paradajz salate sa mladim sirom mocarelom, svežim bosiljkom i maslinovim uljem – bolja je od bilo koje ideje o Prirodi.”

Takođe je u njegovom duhu, u istom eseju, pokrenuti mnogo tema i ostaviti ih u vazduhu, a onda primetiti: „Dok ova pitanja ne razrešimo, dremka u ljljašci u letnje popodne topla je preporuka.”

IZVORI:

Simić, Č. (1995). Pržena kobasica. *Nezaposleni vidovnjak: Eseji i sećanja*. (V. Roganović, prev.). Vršac: KOV.

Simić, Č. (2017). *Ludak*. (M. Bergam Pelikani, prev.). Kraljevo: Narodna biblioteka „Stefan Prvovenčani”.

Simić, Č. (2021). Hrana i sreća. *Anđeli na žici za veš: Izabrani eseji*. (V. Roganović, prev.). Beograd: Arhipelag.

Simić, Č. (2021a). Odrod. *Tamo gde počinje zabava*. (V. Roganović, prev.). Beograd: Arhipelag.

(S engleskog preveo Dušan Vejnović)